

N:o 100.

Ank. till Riksd. kansli den 20 april 1909, kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående anställande af bokhållare vid Stockholms och Göteborgs hospital samt Piteå hospital och asyl.

(2 U. A.)

I en den 19 nästlidne mars till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 140) har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att det belopp af högst 32,500 kronor, som Riksdagen medgifvit må användas till arfvoden åt tjänstemän, hvilka ej äro i hospitalens och asylernas lönestater upptagna, från och med 1910 höjes med 1,800 kronor till högst 34,300 kronor, på det att ett arfvode af 600 kronor må kunna utgå till en bokhållare vid hvart och ett af Stockholms och Göteborgs hospital samt Piteå hospital och asyl, med rätt för ifrågavarande bokhållare till bostad med möbler och sängkläder, lyse, bränsle, tvätt och första klassens kost eller, där sådan ej finnes, allmänna klassens kost och 200 kronor såsom kostförbättringspenningar samt till en första arfvodesförhöjning å 200 kronor efter fem års och en andra arfvodesförhöjning å likaledes 200 kronor efter ytterligare fem års väl vitsordad tjänstgöring; samt att hvad som erfordras för beredande af ifrågavarande aflöningsförmåner må utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Departementschefens anförande i ämnet till berörda statsrådsprotokoll är af följande lydelse:

»Uti underdånig skrifvelse den 30 september 1908 har medicinalstyrelsen, med anledning af framställningar från direktionerna för Stockholms och Göteborgs hospital samt Piteå hospital och asyl, anhållit om

anvisande af medel för anställande af en bokhållare vid hvar och en af nämnda anstalter.

Till stöd för sin framställning i förevarande fråga har direktionen för Stockholms hospital åberopat en skrift från hospitalets öfverläkare, däri denne framhåller, att kontorsgöromålen å hospitalet numera vore af den omfattande och invecklade art, att sysslomannen ej vore i stånd att ensam sköta desamma. Då därtill komme de kraf, som ställdes på sysslomannen att i kök, tvätt och trädgård öfvervaka, att dagliga arbeten skedde på bästa sätt och att vid leveranser dessa fullgjordes ordentligt, så framträdde så mycket tydligare behovet af en bokhållare som biträde åt sysslomannen i hans många och viktiga göromål. Behovet af en kompetent vikarie vid semester för sysslomannen vore ännu ett af de många skäl, som funnes för anställandet af en bokhållare.

Direktionen för Göteborgs hospital har åberopat de skäl, som af öfverläkaren vid hospitalet anförts för anställande af en bokhållare därstädes, nämligen att det tillskott af 75 nya sjukplatser, som Göteborgs stads nyanlagda upptagningsanstalt komme att tillföra hospitalet, syntes medföra betydligt ökade göromål på kontoret och taga sysslomannens tid i anspråk i sådan grad, att han icke medhonne att utöfva den tillsyn öfver reparationer, verkstäder, jordbruk, trädgård med mera, som enligt hans instruktion honom tillkomme.

Direktionen för Piteå hospital och asyl slutligen har framhållit, att behovet af en bokhållares anställande länge varit kännbart, samt öfverlämnat infor dradt yttrande från tillförordnade sysslomannen vid hospitalet af innehåll bland annat, att expeditions- och skrifgöromålen fordrade sysslomannens nästan ständiga närvaro å kontoret, hvarigenom han ej i önskvärd och erforderlig grad kunde utöfva tillsyn öfver arbeten för trädgårdens och jordbrukets skötsel, öfver byggnader, gårdar, väganläggningar, de olika verkstäderna, maskinrummen med mera.

För egen del har medicinalstyrelsen såsom motiv för anställande af bokhållare vid ifrågavarande anstalter till en början erinrat om hospitalssysslomännens mångfaldiga göromål. Förutom förandet af anstaltens räkenskapsböcker och indrifning af sjukvårdsafgifter har han, anför sålunda medicinalstyrelsen, bland annat, att tillse, att mathållningen vid anstalten samvetsgrannt besörjes och att antagna leverantörer riktigt fullgöra sina skyldigheter, för hvilket ändamål han bör helst personligen kontrollera proviantartiklarnas beskaffenhet och mängd. Det tillkommer honom vidare att besörja anskaffning af och utöfva tillsyn öfver anstaltens inventarieförråd, att handhafva skötseln af anstaltens trädgård och jordbruk, att kontrollera de mindre reparationsarbetena inom an-

stalten och så vidare. Sysslomannen har sålunda att förrätta en del mycket viktiga göromål utanför kontoret. Styrelsen framhåller särskildt betydelsen af sysslomannens närvaro vid de dagligen skeende leveranserna af proviantartiklar och andra förnödenheter för kontroll af deras såväl kvalitet som kvantitet. Skall sysslomannen ordentligen fullgöra sitt viktiga yttre arbete, är han, menar styrelsen, ej i tillfälle att under någon större del af dagen vistas å kontoret. Detta är emellertid i flera afseenden till olägenhet. Allmänheten fordrar att vid sina besök å det i regel aflägsset belägna hospitalet få sina ärenden med kontoret utträtade utan långt dröjsmål, hvilket nu ofta icke kan undvikas på den grund, att ingen tjänsteman för de löpande göromålen därstädes kan finnas tillstädes. Ingående telefonförfrågningar från entreprenörer angående dagleverans erfordra ofta, enligt hvad styrelsen vidare anför, hastig expediering, och för sådant ändamål behöfs sakkunnigt biträde å kontoret och så vidare. Läggas härtill det af vederbörande direktioner vitsordade förhållandet, att sysslomännen behöfva biträde äfven för de egentliga kontorsgöromålen, anser styrelsen, att goda skäl finnas för alla tre förslagen.

Medicinalstyrelsen erinrar emellertid ytterligare om följande förhållanden.

Bokhållare vid hospital äro för närvarande anställda till ett antal af 11 fördelade sålunda:

2	vid Uppsala	hospital och asyl	(1,264	sjukplatser)	
2	» Vadstena	» » »	(800	»)	
1	» Växjö	» » »	(350	»)	förutom Korsberga)
2	» Lunds	» » »	(1,222	»)	
2	» Vänersborgs	» » »	(1,030	»)	
2	» Kristinehamns	» » »	(768	»)	

Platsantalet vid de anstalter, som nu begära bokhållares anställande, äro: vid Stockholms hospital 250, vid Göteborgs hospital, efter nu pågående utvidgning med Göteborgs stads upptagningsanstalt, 305 och vid Piteå hospital och asyl 370. Anstalterna äro sålunda enligt medicinalstyrelsens åsikt tillräckligt stora, för att en bokhållares anställande redan därpå kan anses motiveradt. Styrelsen erinrar härvid, att, då anslag till arfvode åt en bokhållare vid Kristinehamns hospital af 1902 års Riksdag beviljades, platsantalet därstädes var något öfver 300. Hvad särskildt Stockholms hospital beträffar, hvilket till platsantalet är det minsta, anmärker styrelsen, att därstädes finnes ett boktryckeri för de sjukas

sysselsättning, hvilket står under sysslomannens vård och att anskaffande af arbete, korrekturläsning och dylikt tager rätt mycken tid i anspråk. Stockholms hospital har ock, säger styrelsen, på grund af sin belägenhet invid ett stort samhälle sina leveranser fördelade på ett jämförelsevis stort antal leverantörer, hvilket i sin mån föranleder ökadt arbete för sysslomannen.

Medicinalstyrelsen framhåller slutligen särskildt betydelsen af anställandet af bokhållare ur kontrollsynpunkt. Förutom det att närvaron af en person, som har tillgång till anstaltens räkenskapsböcker och följer alla kontorsgöromålen, i och för sig verkar kontrollerande, skulle vid förfall för sysslomannen och under dennes semester hela hans befattning med anstaltens ekonomi öfverlätas åt bokhållaren. Vid anstalter, där ingen bokhållare finnes anställd, hafva, meddelar styrelsen, under sysslomannens semester endast de löpande göromålen pläгат uppdragas åt någon vid anstalten anställd eller annan person, då det ej varit möjligt att mot den ringa ersättning, som bjudits, erhålla person, som kunnat ägna sig helt åt vikariatet. Anstaltens räkenskaper hade sålunda ej lämnats åt vikarien, utan hade kompletterats vid sysslomannens återinträde i tjänst. Det förtjänar också, anmärker styrelsen, att erinras, att de två hospital, hvilkas sysslomän under senare åren gjort sig skyldiga till oredligt förfarande, saknat bokhållare.

Medicinalstyrelsen meddelar vidare, att vid de tre nu ifrågavarande anstalterna utgå årligen i utgiftsstaten anvisade belopp till extra skrifbiträde å sysslomanskontoren, för år 1908 uppgående till vid Stockholms hospital 800 kronor, vid Göteborgs hospital 600 kronor och vid Piteå hospital och asyl 500 kronor utom naturaförmåner. Det är helt naturligt, säger styrelsen, att det ej varit möjligt att för så ringa belopp anskaffa fullt kompetenta personer att ständigt biträda på kontoren, utan har deras biträde vanligen inskränkts till tiderna för kvartalsräkenskapens uppgörande. Om bokhållartjänster blefve inrättade, borde ofvannämnda anslag åt skrifbiträden helt och hållet indragas.

Bokhållarnas kontanta aflöning, fortsätter medicinalstyrelsen, utgår för närvarande med 600 kronors årligt arfvode samt tvenne arfvodestillägg å 200 kronor hvarterdera efter 5 respektive 10 år jämte bostad med möbler och sängkläder, lyse, bränsle, tvätt och första klassens kost eller, där sådan ej finnes, allmänna klassens kost och 200 kronor såsom kostförbättringspenningar. Emellertid har medicinalstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 25 september 1908 hemställt om lönereglering jämväl för bokhållarna, hvilken hemställden styrelsen nu åberopar.

Genom hvad medicinalstyrelsen och vederbörande hospitalsdirektioner anfört synes mig behofvet att anställa bokhållare jämväl vid Stockholms och Göteborgs hospital samt Piteå hospital och asyl vara ådagalagdt; och har jag härvid särskildt fäst mig vid angelägenheten att söka åstadkomma bästa möjliga kontroll vid handhafvande af anstaltarnas ekonomi.

Beträffande ifrågavarande bokhållares aflöning har medicinalstyrelsen, på sätt förut nämnts, i särskild framställning hos Eders Kungl. Maj:t anhållit om allmän lönereglering för, bland andra, bokhållarna vid rikets sinnessjukanstalter. Öfver denna medicinalstyrelsens framställning har statskontoret anbefallts att afgifva yttrande, hvilket emellertid ännu icke inkommit, hvadan jag icke torde under nu pågående riksdag hinna underställa ärendet Eders Kungl. Maj:ts pröfning. Vid sådant förhållande torde för de föreslagna tre nya bokhållarbefattningarna nu böra bestämmas enahanda aflöningsförmåner som de, hvilka för närvarande utgå till bokhållare vid rikets öfriga hospital och asyl.

Såsom medicinalstyrelsen framhållit, torde genom inrättandet af ifrågavarande bokhållarbefattningar de till aflönande af skrifbiträde å sysslomanskontoren nu utgående belopp å sammanlagdt 1,900 kronor kunna inbesparas.

Arfvodena till bokhållare utgå från det belopp, Riksdagen anvisat från förslagsanslaget till hospitals underhåll till aflöning åt de tjänstemän, som ej äro i hospitalens och asylernas lönestater upptagna. Det sålunda anvisade beloppet uppgår, jämlikt beslut vid 1907 års riksdag, till högst 32,500 kronor. Därest mitt förslag om anställande af en bokhållare vid hvar och en af ofvannämnda anstalter vinner bifall, skulle en ökning i nämnda belopp af 1,800 kronor erfordras.»

Då behofvet af ifrågavarande tre bokhållaretjänster synes utskottet af hvad därom i ärendet förekommit styrkt, får utskottet — under uttalande af sin förväntan, att det belopp af tillhoppa 1,900 kronor, som för närvarande utgår till aflönande af extra skrifbiträde å sysslomanskontoren vid ifrågavarande hospital, varder på sätt af medicinalstyrelsen och departementschefen ställts i utsikt, besparadt i sammanhang med inrättandet af de föreslagna nya tjänsterna — hemställa,

- a) att Riksdagen må medgifva, att det belopp af högst 32,500 kronor, som Riksdagen medgifvit må användas till arfvoden åt tjänstemän, hvilka ej äro i hospitalens och asylernas lönestater upptagna,

från och med 1910 höjes med 1,800 kronor till högst 34,300 kronor, på det att ett arvode af 600 kronor må kunna utgå till en bokhållare vid hvar och ett af Stockholms och Göteborgs hospital samt Piteå hospital och asyl, med rätt för ifrågavarande bokhållare till bostad med möbler och sängkläder, lyse, bränsle, tvätt och första klassens kost eller, där sådan ej finnes, allmänna klassens kost och 200 kronor såsom kostförbättringspenningar samt till en första arfvodesförhöjning å 200 kronor efter fem års och en andra arfvodesförhöjning å likaledes 200 kronor efter ytterligare fem års väl vitsordad tjänstgöring; samt

b) att hvad som erfordras för beredande af ifrågavarande aflöningsförmåner må utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Stockholm den 20 april 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
